

Oppdatert: 2005-06-07

Referansegruppemøte Samlinger

Tid: Torsdag 12. mai 2005**Sted:** Radisson SAS Hotel Bodø**Møteleder:** Frank B. Haugen**Til stede:** Frank B. Haugen (NB), Gøril Hesstvedt (UBTØ), Anne Åsmul (UBB), Eli Hegna (UBO), Beate Henriksen (HiA), Frøydis Moe Petersen (HHE), Tove Aursøy (UBiT), Anne Munkebyaune (BIBSYS), Gunvald Strømme (BIBSYS), Ingrid Vaalund (NB)(observatør)**Referent:** Referent oppnevnt for hver enkelt sak**Dato for referat:** 2005-05-19

Saker

01:05 Godkjenning av dagsorden

Dagsorden ble godkjent med følgende endringer: Sak 05:05 Ny katalogkomité i BIBSYS ble behandlet først. Sak 12:05, 15:05, 16:05 og 17:05 ble behandlet via e-post i etterkant av møtet.

02:05 Godkjenning av referatet fra møte i 2004

Referatet fra møtet i 2004 ble godkjent med noen mindre rettinger av skrivefeil.

03:05 Oppfølging av saker fra tidligere møter

- K30:98 Endringsmelding E97-00028 Misvisende lenketekst. Denne endringsmeldingen er fjernet fra det nye meldingssystemet uten at det er gjort noe med endringsforslaget. Gunvald Strømme orienterte om at denne meldingen ligger i det gamle meldingssystemet med status 'ferdig' og at referansegruppen evt. må melde saken på nytt i det nye systemet hvis vi anser det som en viktig sak. Vi avviser forslaget med den begrunnelse at BIBSYS snart skal innføre ny registreringsklient og at saken er for liten til å bli prioritert i dagens BIBSYS.
- 03:04/19:03 Innføring av MARC-felt 655 som et felt alle kan bruke. 655 er i dag brukt for framstillingsform for musikk. I NORMARC og MARC 21 er dette et generelt felt for genre/form. Anne Munkebyaune orienterte om at det ikke er gjort noe mer med denne saken fra BIBSYS sin side av 2 grunner: Det er uklart om dette er et felt bibliotekene ønsker å ta i bruk for genre/form og forslaget bør sees i sammenheng med en større emnerevisjon i BIBSYS. Referansegruppen støtter dette synet og regner med at saken blir tatt opp igjen hvis/når BIBSYS starter med en emnerevisjon.
- 04:04, pkt. 3: Endringer i språkkodelisten. Gunvald Strømme orienterte om at dette er en større sak som

har ringvirkninger også i Forskdok. BIBSYS arbeider med saken og det er planlagt gjennomført til systemoppdateringen i juni.

- 04:04, pkt. 8: Kataloghåndbok for elektroniske ressurser. Denne saken har tatt lang tid. Noe av årsaken til dette er den nye løsningen for e-ressurser som ble igangsatt i november 2004. Det foreligger nå et nytt slanket utkast til håndbok som snart vil være klar til publisering. Referansegruppen gikk derfor inn for 'å slippe' håndboka så snart som mulig, fortrinnsvis før det blir aktuelt å holde kurs i katalogisering av nettdokumenter.
- 21:04, pkt. 1: E-bøker og emnedata. En løsning her er ikke klar for implementasjon. Problemet skyldes at BIBSYS-MARC går på tvers i forhold til andre MARC-format m.h.t syntaks for klassifikasjonsnummer i 082. MARC-felt 089 bør ha samme syntaks som 082 i andre MARC-format som NORMARC og MARC 21. Referansegruppen støtter dette synet og ber om at BIBSYS ser på dette i forbindelse med ny datastruktur/modell i forbindelse med innføring av ny registreringsklient.

04:05 Referatsaker

- Pkt. 6: Sjangerkoder – repeterbarhet. Det viser seg at å innføre repeterbarhet m.h.t sjangerkoder vil kollidere med NORMARC og skape problemer ved konvertering til MARC 21. Referansegruppen trekker derfor forslaget om å gjøre MARC-felt 008 \$s repeterbart da vi mener det er viktigere å prioritere kompatibilitet med NORMARC foran høyere spesifisitet i kodingen.
- Pkt. 12: Endringer av språkkoder i henhold til ISO 639-2. Som tidligere nevnt vil dette komme ved systemoppdateringen i juni 2005.
- Pkt. 20: Store poster. Gunvald Strømme informerte om at dette er en stor sak å doble antall delfelter i dagens system. Referansegruppen støtter derfor at dette får ligge og at det ikke prioriteres av BIBSYS nå.
- Pkt. 22: MARC-felt 651 kan brukes av alle. Gunvald Strømme orienterte om at der er en del uortodoks bruk av feltet, bl.a er det sannsynligvis noen grad av feilregistreringer. Referansegruppen vil ikke på nåværende tidspunkt utarbeide retningslinjer for bruk av feltet. Dette bør sees på ved en større emnerevisjon i BIBSYS.

05:05 Ny katalogkomité i BIBSYS

Referansegruppen ser at det er behov for et mer permanent utvalg som skal være rådgivende i saker knyttet til arbeidsområdet registrering av bibliografiske data og er derfor glad for at dette arbeidet er foreslått videreført i det som inntil videre har fått navnet "Bibliografisk utvalg". Vi mener dette er riktig siden arbeidsområdet krever kontinuitet og derfor ikke egner seg for ad hoc-grupper.

Når det gjelder mandatet til et slikt utvalg, mener vi at det kan bli lite med kun 5 medlemmer slik det er foreslått, hvis sammensetningen både skal gjenspeile faglige kvalifikasjoner og være representativt for bibliotekstypene i BIBSYS. Vi er dog enige i at Nasjonalbiblioteket og universitetsbibliotekene (som gruppering) bør være representert. Når det gjelder sammensetningen av utvalget mener referansegruppa videre at noen fra BIBSYS, fortrinnsvis samlingssjefen, bør lede utvalget. BIBSYS bør også bistå med sekretærhjelp i utvalget.

Arbeidsområdet som er skissert for gruppa, registrering av bibliografiske data, må sees på i bred betydning. Det betyr at både akkvisisjons- og emneregistrering (i katalogen og i emneportalen) bør være utvalgets anliggende. Av dette følger at registrering av nettdokumenter (generelt og ved import) også bør være utvalgets anliggende. Men utvalget trenger likevel ikke å ha spisskompetanse m.h.t for eksempel emneordspraksis. Det bør være spørsmål knyttet til format og datastruktur som er utvalgets arbeidsområde, dvs. bibliografisk registrering på alle nivåer i alle systemer uavhengig av materialtype. Dette bør uttrykkes klart i mandatet til utvalget.

Med utgangspunkt i det som er sagt over, mener referansegruppen det ville være naturlig at utvalget ved behov kan be om at innhentes kompetanse utenfra (fra sak til sak). Dette er særlig viktig hvis utvalget kun skal bestå av 5 medlemmer.

Dagens ordning med personlige varamedlemmer i referansegruppene fungerer dårlig. Det nye bibliografiske utvalget bør derfor ikke ha personlig vararepresentasjon. Vi foreslår at det oppnevnes 2 vararepresentanter til gruppen som sådan (med møterett) som trer inn ved faste medlemmers fravær som varer over en måned.

Videre mener vi at utvalget skal holdes orientert om arbeidet i ad hoc-grupper som opprettes og at utvalget på selvstendig grunnlag kan be om at det opprettes ad hoc-grupper.

Utvalgets arbeidsform bør være å behandle saker pr e-post. I den sammenheng er det vesentlig at det opprettes en e-postgruppe bestående av de faste medlemmene og vararepresentantene. Det vil også være behov for at utvalget regelmessig kan møtes fysisk, for eksempel i tilknytning til BIBSYS brukermøter.

06:05 008-koding i mellomskjermen

Ønsket om visning av 008-koder i mellomskjermen (lokal skjerm) for kontroll av registrerte koder vil bryte med logikken i BIBSYS - fellesdata kontra lokale data. En mulig løsning kan være at kodene vises i bidata-skjermen. Saken meldes som endringsforslag fra Referansegruppen.

07:05 Kode for læreverk

Det var ønsket en egen kode for læreverk. Bruk av koden skulle defineres og registreres i BIBSYS-MARC.

Vedtak:

Referansegruppen er positiv til å innføre en egen kode for læreverk, men anbefaler at denne opprettes når den kan harmoniseres med annen oppgradering i ny katalogmodul.

Detaljer rundt omfang og registrering skal defineres når koden blir etablert.

08:05 Bi-innførsel under ordningsord for oversetter – presisering

Det er foreslått å kunne søke på oversetter i BIBSYS på samme måte som det er mulig i Norsk samkatalog og Norsk bokfortegnelse. Det er ønsket en åpning for å lage bi-innførsler på oversettere i flere tilfeller enn

katalogiseringsreglene tillater, primært for skjønnlitterære verk.

I katalogregel 21.30K1 Oversettere, punkt b) lages det biinnførsel på oversetter hvis "oversettelsen er viktig i seg selv". BIBSYS har i tillegg følgende presisering (1993):

"Oversettelse av filologiske tekster (oversettelse av anonyme tekster, religiøse skrifter, etc.) kommer under denne kategori".

Vedtak:

Presiseringen av katalogregel 21.30K1 punkt b) endres til: "Oversettelse av skjønnlitterære og filologiske tekster (oversettelse av anonyme tekster, religiøse skrifter, etc.) kommer under denne kategori".

Teksten rettes opp i BIBSYS-vedtak og -avvik.

09:05 Innføring av MARC-delfelt \$e – betegnelse for funksjon

For å forbedre visning av bibliografiske poster og legge til rette for søk og avgrensning på personers/korporasjoners funksjon i relasjon til et verk, går referansegruppen inn for at delfelt \$e for funksjon innføres i 7xx-feltene ved innføring av ny registreringsklient. Reglene for bruk av feltet må samsvare med NORMARC, MARC 21 og Katalogiseringsreglene. Se også sak 10:05.

10:05 Søkemuligheter for hovedoppgaver i BIBSYS – innføring av 710 \$e funksjon

Innføring av 710 \$e funksjon for korporasjon ved registrering av hovedoppgaver synes ikke nødvendig nå.

Trefflister på hovedoppgaver, etc., kan fås i BIBSYS Ask, Vanlig søk, ved søk på institusjonen hvor oppgaven er avgitt. Men dette forutsetter at det blir tillatt i BIBSYS å registrere institusjonen i 710. (Institusjonen må da være nevnt i note). Referansegruppen for samlinger vil derfor gå inn for at setningen "For akademiske avhandlinger sløyfes bi-innførsel på korporasjon nevnt på framtrede plass" fjernes fra "BIBSYS-vedtak og –avvik" (avvik til 21.30E).

For å unngå at hovedoppgaver, etc. opptrer som støy i trefflister ved søk på publikasjoner som er utgått fra institusjonen på "normal" måte, kan man bruke BIBSYS Ask Spesialsøk og angi for eksempel følgende søkestreng: Korporasjon = "Universitetet i Oslo?" NOT innhold = "s" NOT innhold = "h" NOT innhold = "d".

11:05 Endringsforslag – musikkatalogisering

En gruppe musikkatalogisatorer foreslår å endre følgende regel i Håndbok for musikkatalogisering: "Katalogisering: vedtak og avvik som gjelder musikk, punkt 6.1G Dokumenter uten felles tittel": "Lydopptak som inneholder inntil tre verk og som mangler fellestittel, katalogiseres etter 6.1G2. I slike tilfeller lages det ikke sporposter på de enkelte verk, men bi-innførsler til det andre og eventuelt det tredje verket legges inn i samme post".

Vedtak:

Lydopptak som inneholder inntil tre verk og som mangler fellestittel, katalogiseres etter 6.1G2. Det lages sporposter på hvert spor.

Frank Berg Haugen formulerer tekst til avvik.

12:05 Toveis-publikasjoner

Referansegruppen har diskutert sakspapiret og kommet fram til at det svært mange uklarheter m.h.t hva som er definisjonen på en toveis-publikasjon og hvordan registreringen skal se ut. Referansegruppen mener derfor at det må sees nærmere på saken.

13:05 028 Edisjons-/platenummer

På grunn av ulik praksis når det gjelder registrering av edisjons-, plate- og utgivernummer i MARC-felt 028, var det gjennom Katvakt kommet inn spørsmål om hvordan edisjons- og platenummer skal defineres. Problemet består i om en forlagsangivelse skal defineres som del av edisjons- eller platenummeret eller om det skal utelates.

I katalogregel 5.7B19 Edisjonsnummer og platenummer står følgende:

"... er et nummer innledet med en forkortelse, et ord eller et uttrykk som betegner et forlag, gjengis denne forkortelsen, dette ordet eller dette uttrykket som en del av nummeret"

Referansegruppen tolker dette slik at når navnet på forlegger står til nummeret, skal dette oppfattes som del av edisjons- eller platenummeret.

I følge Norsk musikkamling har man kommet fram til denne praksisen i musikkmiljøene. Måten edisjons- og platenumrene er angitt på, betraktes som en viktig identifikasjon av musikktrykket, og er ofte eneste mulighet å tidsbestemme trykket på. I MARC-felt 500, som er del av den beskrivende katalogiseringen, er det viktig at nummeret gjengis slik det forekommer i dokumentet.

Det ble videre reist spørsmål om det var nødvendig å registrere en blank foran tallene i edisjons-, plate- og utgivernummer i MARC-felt 028 \$a.

I dette feltet gjøres edisjons-, plate- og utgivernumrene søkbare. Tallene er søkbare alene i dette feltet uansett om forkortelse, ord eller uttrykk og tall er registrert med eller uten blank foran tallet.

Men for å kunne ta ut lister riktig sortert etter stigende/synkende edisjons-, plate- eller utgivernummer, er det nødvendig å registrere en blank foran tallene. Uttak av ordnede lister er viktig for pliktavleveringen ved Nasjonalbiblioteket som et ledd i kontrollen med at musikktrykk og lydopptak avleveres komplett.

Vedtak:

For musikktrykk gjengis edisjons-, eller platenummer i MARC-felt 500 slik det står i dokumentet etter betegnelsen Edisjonsnummer: ... eller Platenummer: ... i henhold til 5.7B19.

Dersom forleggernavnet står til nummeret, betraktes dette som del av edisjon- eller platenummeret. Hele edisjons- eller platenummeret registreres også i MARC-felt 028 \$a for å gjøre nummeret søkbart. Av hensyn til god listefunksjon, legges det inn en blank foran tallet.

For lydopptak av innspilt musikk registreres forleggernummeret i MARC-felt 500 i henhold til 6.7B19 slik det er funnet i dokumentet. Foran nummeret settes platemerket, fulgt av kolon.

Hele forleggernummeret registreres også i MARC-felt 028 \$a for å gjøre nummeret søkbart. Av hensyn til god listefunksjon, legges det inn en blank foran tallet.

Teksten i BIBSYS-MARC under MARC-felt 028 \$a og i *Katalogisering av musikk : brukerhåndbok* under MARC-felt 028 \$a rettes opp i henhold til vedtaket.

14:05 Katalogisering av DVD

- Språkkoder på DVD. I BIBSYS registreres ikke språkkode ved flere enn 3 språk. Referansegruppen ser at dette ikke er rimelig for DVD-video, da språkgrensning på både tale- og tekstspråk er både brukervennlig og vesentlig. I tillegg mangler vi i BIBSYS muligheten som NORMARC har til å registrere flere språk i MARC-felt 041. Det som også er spesielt med DVD-video er at det vanligvis kan velges tale- og/eller tekstspråk for hele dokumentet. Referansegruppen gikk derfor inn for følgende:

Vedtak

For DVD-video gjelder ikke regelen om at det kun er lov å angi språkkode for inntil 3 språk og at språkkode skal utelates hvis det er flere enn 3 språk. For DVD-video er det obligatorisk å angi språkkode for alle talespråk som kan velges. Det er også lov å registrere språkkode for valgbare undertekster (tekstspråk), men dette er ikke obligatorisk. Note om språk lages jfr. Katalogiseringsregler §7.7B2.

- Utøvernoter musikk-DVD. Iflg. Anne Munkebyaune og Gunvald Strømme vil en utøvernote som er registrert i 700 \$a + \$e + \$x + \$z alltid vises så lenge posten har en kode for lydopptak i 008 \$b. Referansegruppen gikk derfor inn for følgende:

Vedtak

For DVD-video som inneholder musikk, for eksempel videoopptak av operaer, kan utøvernote registreres på samme måte som for innspilt musikk. Det eneste som kreves er at kode 008 \$b n finnes/registreres på posten. En må selv registrere de kodene som skal med, for eksempel: 008 \$a w \$b v \$b j \$b n. Generell materialbetegnelse (GMB) blir automatisk satt til "videogram" som er korrekt hvis det er videoopptak av en operaforestilling eller andre musikkforestillinger eller begivenheter.

- Videospor på CD-plater. Referansegruppen gjorde her følgende vedtak:

Vedtak

For CD-plater som inneholder et eller flere videospor, skal det til slike sporposter tilføyes koden 008 \$b j som gir riktig generell materialbetegnelse 'video'. Det er ikke lov å fjerne koder som er generert automatisk ved kommando Mkutt.

Teksten tas inn i aktuelle håndbøker og eksemplet 'Giants of jazz' tas inn for å illustrere dette.

15:05 Standardisering av serieinnførsel i forbindelse med MARC-felt 491

MARC-felt 491 \$a er et felt som ikke finnes i andre MARC-format. Katalogiseringsregler §1.6 angir at serieinformasjonen skal hentes fra selve publikasjonen, dvs. at innholdet i 491 \$a dermed er deskriptivt. Referansegruppen går inn for at det ikke gjøres noe med standardisering av dette feltet nå, siden BIBSYS er i ferd med å utrede ny registreringsklient og evt. nytt registreringsformat.

16:05 Andre tilføyelser til navn i 100 \$c, 600 \$c og 700 \$c – søkenøkler

Søkenøkkelproblematikken rundt navneformer med andre tilføyelser i 100 \$c har også tidligere vært diskutert

uten at man fant noen annen løsning enn å lage se-henvisning for å gjøre kombinasjonen av navneform + andre tilføyelser til navnet søkbar. Referansegruppen mener derfor at det må sees nærmere på søkenøkkelstrukturen for navneformer med tilføyelser til navnet ved planlegging av ny registreringsklient. Inntil ny registreringsklient foreligger, videreføres praksisen med at det kan lages se-henvisning i slike tilfeller.

17:05 Nye endringsforslag

Kun de nye endringsforslagene som er kommet inn siden møtet i 2004 er behandlet.

04-00593 Kobling av sporposter lydopptak. Vedtak: **Prioriteres høyt i meldingssystemet.**

04-00635 Verdikontroll 7xx \$y og \$x. Vedtak: **Prioriteres høyt i meldingssystemet.**

04-00762 Endringsforslag: Henvinsinger og asøk. Vedtak: **Prioriteres lavt i meldingssystemet.**

05-00284 (16:04) Store poster. Vedtak: **Er allerede prioritert i meldingssystemet.**

18:05 Eventuelt

Referansegruppen diskuterte om håndbøkene bør oppdateres fortløpende. Nå går det ofte lang tid fra et vedtak foreligger til håndbøkene blir oppdatert. Referansegruppen ser at det er noen ulemper knyttet til å oppdatere håndbøkene ofte, bl.a knyttet til revisjonshistorikk og at det sendes ut mange meldinger til katalogkontaktene. Likevel er det viktig at håndbøkene til enhver tid er oppdaterte. Referansegruppen gikk derfor inn for at håndbøkene oppdateres fortløpende.